

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 521/2021-33

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou RELEVANS s. r. o., Dvořákovo nábrežie 8A, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 8CoCsp/27/2020-385 z 26. februára 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 18. augusta 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením všeobecného súdu v civilnom spore. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

II.

2. V novembri 2018 sťažovateľ podal žalobu proti obchodnej spoločnosti, ktorou sa proti nej domáha vrátenia poskytnutých pôžičiek. Konateľmi žalovanej obchodnej spoločnosti je sťažovateľ a druhý spoločník, pričom sťažovateľ a druhý spoločník konajú ako konatelia za obchodnú spoločnosť spoločne. Dňa 11. februára 2019 okresný súd vydal platobný rozkaz, ktorým žalovanú obchodnú spoločnosť zaviazal zaplatiť sťažovateľovi 3 748 000 eur s príslušenstvom. Proti platobnému rozkazu podal v mene obchodnej spoločnosti druhý spoločník odpor. Sťažovateľ v presvedčení o správnosti platobného rozkazu odpor nepodpísal.

3. Okresný súd uznesením vyššieho súdneho úradníka z 12. júla 2019 odpor odmietol a následne uznesením sudcu 10. decembra 2019 sťažnosť žalovanej obchodnej spoločnosti proti tomuto uzneseniu vyššieho súdneho úradníka zamietol z dôvodu, že odpor proti platobnému rozkazu nebol podpísaný oboma konateľmi.

4. Proti tomuto uzneseniu sudcu bolo podané odvolanie, o ktorom bolo rozhodnuté namietaným uznesením tak, že uznesenie okresného súdu bolo zrušené a vec mu vrátená na ďalšie konanie. Krajský súd dospel k záveru, že v súlade s požiadavkou ústavne súladného výkladu zákonov, ktorý nemôže byť v rozpore s právom strany na súdnu ochranu a spravodlivý proces, ktorého súčasťou je aj právo na prístup k súdu, zodpovedá taký výklad § 72 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého za spoločnosť pred súdom nemôže konať ten z jej konateľov konajúcich za spoločnosť spoločne, ktorý je v spore protistranou a jeho záujmy sú v rozpore so záujmami spoločnosti, a ak túto kolíziu záujmov nie je možné riešiť v rovine hmotného práva, je oprávnený konať za spoločnosť druhý konateľ. Krajský súd sa nestotožnil so záverom okresného súdu, že odpor proti platobnému rozkazu podpísaný len jedným z konateľov žalovaného bol podaný neoprávnenou osobou. Podľa krajského súdu okresný súd nezohľadnil všetky skutkové okolnosti, požiadavku súladnosti výkladu právnej normy s ústavou zaručenými základnými právami s tým, že prísne formálny výklad by predstavoval zásah do podstaty základného práva žalovanej s účinkami odmietnutia spravodlivosti.

III.

5. Podľa sťažovateľa krajský súd nepoprel, že Civilný sporový poriadok na rozdiel od Občianskeho súdneho poriadku vychádza výlučne z hmotnoprávnej koncepcie konania právnickej osoby v súdnom konaní, čo vedie k tomu, že ak vznikne konflikt záujmov medzi záujmami spoločnosti a konateľa, súd ho v procesnej rovine riešiť nebude. Podľa sťažovateľa takýto konflikt možno riešiť výlučne v rovine hmotného práva napríklad žalobou spoločnosti o náhradu škody proti konateľovi pre porušenie jeho povinností podľa § 135a Obchodného zákonníka. Preto bolo rozhodnutie, ktorým bol odpor žalovanej spoločnosti odmietnutý a krajský súd sa svojvoľne a bez existencie ním uvádzaného dôvodu odklonil od znenia Civilného sporového poriadku, správne.

6. Sťažovateľ ďalej poukázal na to, že už nemožno vychádzať z judikatúry o nemožnosti konania člena štatutárneho orgánu v prípade konfliktu záujmov, keďže tento sa vzťahuje na § 21 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý stanovoval, že za právnickú osobu nemôže konať ten, koho záujmy sú v rozpore so záujmami právnickej osoby. Keďže obdobné ustanovenie v Civilnom sporovom poriadku nie je, na konanie právnickej osoby pred súdom sa použijú ustanovenia osobitného predpisu o konaní za právnickú osobu. Týmito hmotnoprávnymi ustanoveniami sú § 20 ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 133 ods. 1 Obchodného zákonníka. To vedie k záveru, že prípadný rozpor medzi jednotlivými konateľmi už nemôže byť riešený v procesnom, ale len v hmotnom práve podľa § 135a ods. 5 Obchodného zákonníka.

7. Podľa sťažovateľa hoci sa krajský súd stotožnil s týmito závermi, dospel k tomu, že treba vyplniť medzeru v zákone podľa čl. 4 ods. 2 Civilného sporového poriadku a rozhodnúť podľa normy, ktorú by zvolil súd, ak by bol zákonodarcom. Tento prístup považuje sťažovateľ za nesprávny, keďže krajský súd sa bezdôvodne a svojvoľne odklonil od znenia zákona a jeho zmyslu, ustálenej judikatúry najvyšších súdnych autorít a názorov odbornej literatúry s tým, že neprípustne dotvoril zákon v rozpore s jeho jasným znením a zreteľne preukázaným zámerom zákonodarcu. Z dôvodu tohto svojvoľného výkladu, dotvárania a aplikácie zákona krajský súd v rozpore s podmienkami vlastnej právomoci uskutočnil neprípustný odvolací prieskum a zasiahol do rozhodnutia v spore dvoch strán na základe úkonu tretej, celkom neoprávnenej osoby, ktorá sa na konaní nijako nezúčastňuje. Tým porušil jeho právo na spravodlivý proces.

IV.

8. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou namieta rozhodnutie krajského súdu, ktorým v civilnom spore bolo na odvolanie zrušené rozhodnutie okresného súdu, ktorým bol odmietnutý odpor žalovaného. Prístup ústavného súdu ku kasačným rozhodnutiam vyplýva z východiska, podľa ktorého aj kasačné rozhodnutie všeobecného súdu môže byť principiálne spôsobilé porušiť základné právo účastníka konania. Aj vydanie procesného rozhodnutia všeobecným súdom je potrebné považovať za súčasť poskytovania súdnej ochrany. Ide najmä o prípady, ak všeobecný súd vyrieši nejakú otázku s konečnou platnosťou, ktorá je spôsobilá zásadným spôsobom ovplyvniť ďalší priebeh konania alebo jeho výsledok (II. ÚS 344/2019 z 21. novembra 2019).

9. V prípade sťažovateľa krajský súd definitívne vyriešil v procese spornú otázku, kto a ako má za žalovaného konať, keď dospel k záveru, že procesne záväzne za žalovaného môže konať len jeden z dvoch konateľov, ktorí v zásade majú za spoločnosť konať spoločne, a to v dôsledku toho, že záujem sťažovateľa, ktorý je konateľom žalovanej obchodnej spoločnosti, no zároveň aj žalobcom, je v rozpore so záujmami žalovanej obchodnej spoločnosti. Z toho je zrejmé, že ústavnou sťažnosťou namietané rozhodnutie rieši s konečnou platnosťou procesnoprávnu otázku konania za žalovanú obchodnú spoločnosť. Toto rozhodnutie zrejme ovplyvní ďalší priebeh sporu tak, že spor nebude vyriešený právoplatným platobným rozkazom, ale bude pokračovať tak, že sťažovateľov nárok proti obchodnej spoločnosti bude prostriedkami procesnej obrany spochybňovaný druhým konateľom a spoločníkom obchodnej spoločnosti, ktorý má podľa záverov namietaného rozhodnutia za obchodnú spoločnosť v spore konať.

10. Nepochybne pôjde o zásadné ovplyvnenie ďalšieho priebehu konania, no nie v tom zmysle, že sťažovateľ má byť v konaní nevyhnutne vo veci samej neúspešný tak, že mu žalobou uplatnený nárok nebude môcť byť priznaný. Takéto ovplyvnenie priebehu konania ide na úkor spôsobu, akým má sťažovateľovi byť poskytnutá súdna ochrana, no nie na úkor výsledku poskytnutia súdnej ochrany. Je zrejmé, že v konečnom dôsledku sa sťažovateľ dovoľáva toho, aby mu na úkor žalovanej obchodnej spoločnosti bola poskytnutá taká súdna ochrana, ktorá bude na úkor žalovanej obchodnej spoločnosti, a to v dôsledku nezahody jej konateľov a spoločníkov, ktorých záujmy sa vo veci samej rozchádzajú. Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a rovnako právo na spravodlivé súdne konanie však podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru však nemožno redukovať na otázky parciálnych procesných rozhodnutí, keďže obe práva smerujú k výsledku všeobecnými súdnymi poskytovanou súdnej ochrany, ktorá nevyhnutne nemôže spočívať v redukovanom výsledku, ktorý zabezpečuje procesný odklon, ktorým je v tomto prípade v prospech sťažovateľa vydaný platobný rozkaz.

11. Základné práva sťažovateľa na súdnu ochranu a na spravodlivý súdny proces nespočívajú v práve na skončenie sporu platobným rozkazom, ale v tom, že výsledok konania bude vychádzať nielen zo zohľadnenia jeho záujmov, ale aj záujmu žalovanej obchodnej spoločnosti. Práve preto namietané rozhodnutie krajského súdu nie je samo osebe spôsobilé viesť k namietanému porušeniu sťažovateľom uvedených základných práv, na ktoré treba nazerať z pohľadu výsledku celého priebehu konania. Preto je ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá.

V.

12. Na okraj k samotnej podstate ústavnej sťažnosti, ktorá spočíva v nastavení hraníc sudcovskej tvorby práva, treba uviesť, že z pohľadu metódy, na základe ktorej krajský súd dospel k sťažovateľom namietanému právnomu záveru, ide o opakovanú rekonštrukciu noriem Občianskeho súdneho poriadku v systéme nového Civilného sporového poriadku, ktorý viacero normatívnych riešení rôznych procesných situácií opomenul. Z mlčania Civilného sporového poriadku v otázke konfliktu záujmov osoby konajúcej za právnickú osobu s právnickou osobou nemožno dospieť k záveru, že by sa súd nemohol touto otázkou zaoberať a riešiť ju i normou, ktorú vytvoril krajský súd v namietanom rozhodnutí, keďže konflikt záujmov sťažovateľa a žalovanej obchodnej spoločnosti v tomto prípade mohol viesť k porušeniu základných práv žalovanej obchodnej spoločnosti.

13. Tento stav je výsledkom medzier v zákonnej úprave. Jedna z týchto medzier bolo vytvorená i opomenutím prebratia § 21 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku do Civilného sporového poriadku či skôr nevedomenia si vzťahu § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého zastupovať iného nemôže ten, záujmy ktorého sú v rozpore so záujmami zastúpeného, k úprave konania štatutárneho orgánu obchodnej spoločnosti podľa Obchodného zákonníka. Norma, podľa ktorej za právnickú osobu nemôže konať ten, koho záujmy sú v rozpore so záujmami ním zastupovanej právnickej osoby, vo svojej podstate nie je normou procesnou, ale skôr hmotnoprávnou tak, ako tomu je napr. v § 181 nemeckého BGB, podľa ktorého zástupca nemôže v mene zastúpeného so sebou alebo ako zástupca tretieho subjektu dojednať právny úkon. I keď sa § 181 nemeckého BGB na procesnoprávne úkony nevzťahuje, nemecká judikatúra dospela k záveru, že platí všeobecná právna zásada, že nikto nemôže v procese vystupovať na oboch stranách sporu či už ako strana alebo zástupca strany (Heinrichs, H. In Palandt: Bürgerliches Gesetzbuch. 61. vyd. München : C. H. Beck, 2002, s. 183). Vytvorenie obdobnej zásady je podstatou sťažovateľom namietaného rozhodnutia, v ktorej sa všeobecný súd musel vyrovnáť s pozoruhodnou konštrukciou nášho Civilného sporového poriadku, ktorý na rozdiel od štandardných kodifikácií (§ 57 nemeckého ZPO, § 8 rakúskeho ZPO) umožňuje ustanovenie procesného opatrovníka len fyzickým osobám. Takáto absencia základných zásad a konštrukcií by v spore sťažovateľa viedla k tomu, že jeho žaloba by bola úspešná len preto, že žalovaná obchodná spoločnosť by musela byť zastúpená rovnakou osobou.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. septembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu